

Jouni Laaksonen

Retkeilijän opas

Otava helmikuu 2013

Kerään tähän pdf-dokumenttiin otteita kirjan arvosteluista eri lehdissä. Arviot ovat suunnilleen aikajärjestyksessä, tuorein ylinnä ja vanhin alinna. Tilanne 7.11.2013.

www.iki.fi/jel

Retkipaikka.fi 2.10.2014

Jouni Laaksosen Retkeilijän opas on tietokirja, joka perustuu Suomen oloihin ja perehdyttää lukijansa retkeilyn taitoihin ja tietoihin. Pääpaino on päivä- ja perheretkeilyssä, pitkille vaelluksille ei tässä kirjassa lähdetä. Niistä voi lukea vuonna 2008 ilmestyneestä Vaeltajan oppaasta. Myös reittejä ja retkikohteita löytyy toisaalta Laaksosen runsaasta tuotannosta (esimerkiksi Lapsiperheen retkeilyopas, 2014, tai Suomen retkeilyopas, 2007).

Pienten lasten kanssa retkeilyä ei ole Suomessa aiemmin opaskirjoissa kovinkaan laajalti sivuttu. Laaksosen teos paikkaa tätä puutetta. Päiväretkeily on suosituin retkeilyn muoto ja se sopii kaikille. Laaksonen on itse kartuttanut retkeilykokemustaan tyttärensä ja ystävien ja sukulaisten lasten kanssa. Hänellä on omakohtainen tuntuma myös haasteisiin, joita lasten kanssa liikkua voi tulla eteen. Pienetkin retkeilijät nauttivat luonnosta, kun reissut on hyvin suunniteltu, eikä ahnehdita liikaa kerralla – ei kilometrejä eikä elämyksiä.

Vuodenajat ovat saaneet omat lukunsa. Sulan maan vaellus ja talviretket esitellään varsin kattavasti. Pääosassa on retkeily kävellen ja hiihtäen, mutta samat perusperiaatteet koskevat Laaksosen mukaan pitkälti myös pyörä-, soutu- ja melontaretkiä. Vaatetuksen ja ravinnon merkitystä on käsitelty niin lämpimän kuin kylmänkin ajankohdan kannalta, samoin leiriytymistä ja lämpimänä pysytelyä. Turvallisuuden kannalta avainasemassa on ennaltaehkäisy. Erämaassa kännykkään ei voi välttämättä luottaa, joten valmius omin voimin selviytymiseen on kullannarvoinen taito. Selviytymiskoitosta retkestä ei kuitenkaan tarvitse tehdä, vaan reissu kannattaa mitoittaa omien voimien ja kokemusten mukaan.

Luonnonsuojelua käsittelevässä luvussa on huomioitu hienosti ympäristötietoisuus. Nykyään jokainen retkeilijä muistaa varmasti, että roskat tuodaan mukana pois luonnosta. Tämäkin perusasia täytyy kuitenkin lapsille opettaa. Matkustamisen aiheuttamaan saastuttamiseen puututaan ja julkisia kulkuvälineitä suositellaan käytettäväksi paikasta toiseen siirryttäessä, silloin kun se vain mahdollista on. Kaikkiaan Laaksonen laskee retkeilyn seuraukset luonnon ja ympäristön kannalta edullisiksi. Retkeilyharrastus auttaa arvostamaan luon-

toa, niin ettei sitä nähdä vain raaka-aine- ja energiavarastona.

Selkeissä tietolaatikoissa tekijä esittelee mm. retkeilyvälineitä ja niiden huoltoa, erilaisissa hätätilanteissa toimimista ja kartanlukutaitoa. Kokeenematkin konkarit saattavat kartuttaa tietouttaan vaikka erilaisiin hankiolejo kuvaaviin nimityksiin tai kartannimien kertomaan perehtyessään. Sekin on listattu, mitä retkellä ei pidä tehdä.

Valokuvat, jotka pääosin ovat Laaksosen itsensä ottamia, ovat samalla kertaa houkuttelevia ja havainnollisia. Seitsemänvuotias poikani, joka aloitti oman retkeilyuransa kantorepussa äidin selässä, selaili kirjaa ja ilahdutti tunnistaessaan Kolin kansallismaisemat: ”Hei, tuo on tuttu paikka, tuolla ollaan käyty!”

Eri lähteistä kootut sitaatit laajentavat näkökulmaa aiheeseen. Lapsiperheen erikoisvarusteet -osiossa on lainattu Jean M. Untinen-Auelia: esihistoriallinen luolanainen Ayla kantaa lastaan selässään kantovuodan avulla. Omalla reitillä hiihtämisen riemua kuvastaa hyvin Aaro Hellaakosken iätön ajatus: ”Tietä käyden tien on vanki. Vapaa on vain umpihanki.”

Yksi sitaateista on peräisin Veikko Huoviselta: ”Mitä niinä tunteina, jolloin ollaan metsällä tai järvellä, jää syrjään, se saa jäädä. Ei siinä kaupassa häviä.” Retkeilijän oppaassa kulkee taustalla iso ajatus siitä, kuinka lapsena syntynyt rakkaus luontoon saa ihmisen aikuisena pohtimaan valintojaan myös luonnon edun kannalta. Kuten Laaksonen toteaa, vaeltaja ei tunne itseään kuluttajaksi, vaan ihmiseksi.

Retkeilijän opas on kattava perusteos, joka ei ole hetkessä luettu läpi. Suunnitteleminen onkin yksi retkeilyn iloja ja tämän kirjan kanssa on mukava miettiä tulevia retkiä. Jospa järjestäisi lapsille kaatumisharjoituksen kanootilla tai viettäisi talviyön autiotuvassa?

Laaksonen toteaa, että retkeily ei koostu joukosta ehdottomia sääntöjä ja ainoita oikeita varusteita, vaikka hänen omat mieltymyksensä toki kirjassa näkyvät. Tekijän toiveena on, että kirja antaisi kipinän lähteä metsään, saisi innostumaan retkeilystä ja rakastumaan luontoon. Ei lainkaan liikaa toivottu, teoksen lukeminen nostaa ainakin meidän perheessä retkikuumeen korkealle!

Saariselän Sanomat 4/2013

Kun Jouni Laaksosen julkaisee eränkäynnistä tavalla tai toisella kertovan teoksen, voi jo etukäteen odottaa pedanttia ja tarkkaa tietoa sekä asiantuntemusta. Nytkään lukijan ei tarvitse pettyä.

Retkeilijän opas lienee perusteellisin tietoteos alallaan. Siitä on vaikea löytää puutteita, sikäli kattavasti käsitellään monen muun asian ohessa sulanmaan kuin talviajankin retkeilyt, lyhyet päiväretket, pitkät vaellukset, muonat, reitin valinnat, ensiapu ja retkeilijän oma ympäristövastuullisuus.

Parasta kirjassa on kuitenkin laaja kuvaus siitä, miten lasten kanssa voi liikkua luonnossa. Osan tärkein viesti on, että lapsi ei estä retkeilyä, ja että lapsen mukana kulkeminen on parasta luontokasvatustyötä jälkeläisilleen.

Kun pieni lapsi liikkuu erämaissa turvallisesti vanhempiensa kanssa, hänelle luonnosta tulee itsestään selvyys. Tällöin lapselle ei iän myötä tule

<http://pihinnaisenelamaa.blogspot.fi/28.6.2013>

Ensin miestäni puraisi retkeilyinnostus. Sitten vähän minuakin, ja nyt luettuani (osittain kahteen kertaan) Jouni Laaksosen kirjoittaman *Retkeilijän oppaan*, on luontoretkeilykipinäni roihahnut kunnan liekkiin. Retkeilijän opas käy hyvin tällaiselle aloittelevalle retkeilijälle, sillä se rohkaisee ja madaltaa kynnystä kokeilla retkeilyä; retkeily onkin yllättävän helppoa ja antoisaa. Kirja tosin sopii Laaksosen sanoin sekä harrastusta aloittaville että konkareille, kaikille vauvasta vaariin ja muksusta mummoon... ..Kirja kattaa retkeilyn koko kirjon kesästä talveen ja muutaman tunnin retkistä viikkojen erämaavaelluksiin.

Retkeilijän opas eroaa muista kotimaisista retkeilyoppaista siten, että kirjassa on oma kappaleensa alle kouluikäisten lasten kanssa retkeilystä. Opas sopiikin mainiosti myös lapsiperheille. Kirjassa kerrotaan laajasti suosituimmasta retkeilyn muodosta, päiväretkeilystä, joka on helppoa ja käy hyvin myös lapsiperheille. Lisäksi oppaassa on omat laajat jaksosensa sulan maan vaellukselle ja talvivaellukselle. Itse retkikohteita oppaassa ei kuitenkaan esitellä.

Opas on kirjoitettu käytännönläheisesti. Kirjassa

Retki-lehti 5-6/2013

Erätaitojen kartuttamisesta kiinnostuneet ovat tähän saakka turvautuneet Olli Aulion 1990-luvun suurteokseen: Suureen retkeilykirjaan. Sen opit ovat enimmäkseen edelleen päteviä, mutta tuoreelle oppaalle on ollut huutava tarve.

kynnystä oppia ikivanhassa ketjussa isältä pojalle siirtynyttä luontotietoutta ja nauttia siitä.

Teoksessa on myös erinomainen määrä retkeilyniksejä niin ruoan valmistamiseen, ravinnon hankkimiseen luonnosta, nuotion sytyttämiseen tunturikoivikossa kuin rakovalkean valmistamiseen.

Kokonaisuutena Jouni Laaksosen opaskirja on monumentaalisen tarkka ja kattava teos, ja siinä mielessä hatunnoston arvoinen osoitus Laaksosen omasta kokemusmäärästä retkeilyn alalla.

Pieniä hajahuomioisia puutteitakin kaltaiseni toisinkulkija löytää. Laaksosen pohtii, kumpaa kannattaa käyttää talvella, rinkkaa vai ahkiota. Pohdiskelussa unohtuu kolmas vaihtoehto eli rinkka perinteiseen muovipulkkiaan sijoitettuna. Vieläpä siten kiinnitettynä, että sen voi hankalissa rinnemaissa nostaa selkäänsä pulkkineen päivineen. Itse en ole koskaan käyttänyt ahkiota, koska pulkka ei paina mitään.

annetaan vinkit retkeilyyn mm. eri vuodenaikoina: Kevät on esimerkiksi hyvää retkeilyaikaa kunhan muistaa, että metsissä saattaa vielä olla märkää ja luntakin, vaikka asutuksen lähellä olisikin jo kuivaa. Ja että pahimpana räkkäaikana kesällä kannattaa suunnata pyöräretkelle tai avovesille, missä hyttyset eivät haittaa. Varustusta ja retkimuonaa koskien annetaan vinkkejä ja ohjeita vuodenajan ja retken pituuden mukaan. Oppaassa on lisäksi tekstin lomassa 37 tietolaatikkoa, jollaisia ovat mm. Kymmenen vinkkiä lapsiretkelle, Keskimääräiset lämpötilat, Viikon patikkavaelluksen varustelista, Tunneliteltan pystyttäminen, Suositeltavat ruokasienet ja Mitä retkellä ei pidä tehdä?

Retkeilijän opas on kattava tietokirja, joka sopii lupauksensa mukaisesti monentasoiselle retkeilijälle. Jouni Laaksosen on käyttänyt tekstinsä pohjana oman perheensä ja lähipiirinsä retkiä. Teksti on sen ansiosta eläväistä ja siitä välittyy retkeilyn tuottama hyvä olo. Laaksosen ottamia värivalkuvia on kirjassa todella runsaasti. Opas tempaisi mukaan ja retkeilykuvat iloisine retkeilijöineen toi hymyn huulille. Harvaa tietokirjaa olen lukenut näin innostuneesti.

Uuden retkeilyoppaan takana on Jouni Laaksosen, jonka nimi ja ansiot riittävät hyvin tuomaan uskottavuutta sisällölle. Laaksosen päivittää kirjan avulla retkeilijän taidot tälle vuosituhannelle. Erytinen kiitos on annettava lasten kanssa retkeilyä käsittelevästä osasta.

Latu & Polku 3/2013

Jouni Laaksosen uutuuskirja Retkeilijän opas on 263-sivuinen todellinen retkeilevän kansan ABC.

Kirja pohjautuu kirjoittajan loppuunmyytyyn ja arvostettuun Vaeltajan oppaaseen, joka pyrki esittelemään loogisessa järjestyksessä kaikki ne tiedot ja taidot, joita vaeltaja retkelleen tarvitsee.

Retkeilijän oppaassa aloitetaan jo askelta aiempaa: Laaksonen esittelee myös ne asiat, jotka päiväretkelle lähtevän tulisi huomioida. Samalla on omistettu luku lastensa kanssa retkeileville vanhemmille. Laaksonen antaakin erinomaisia, käytännöllisiä vinkkejä retkeilyyn eri

Outa.fi 1/2013

Jouni Laaksonen jatkaa hyvien retkeilyoppaiden kirjoittamista. Retkeilijän opas on uusi kirja, vaikka se onkin seuraaja aiemmalle loppuunmyydylle Vaeltajan oppaalle. Kirjan alussa oleva varsin laaja luku päivä- ja perheretkeilystä on uutta, mistä aiemmin ei ole kirjoitettu; erikoisen huomion saa retkeily lasten kanssa. Tämä on mainio asia – olen monesti todennut että lähi- ja perheretkeilystä ei ole kirjoitettu juuri mitään vaikka se on tavallisin retkeilyn muoto.

Kirjassa on huomioitu kaikki retkeilytavat: kävely, hiihtäminen, melonta, soutu ja pyöräily. Varusteita ja turvallisuutta on tarkasteltu laajasti. Retkeilyn perusasiat esitellään suunnistamisesta leiripaikan valintaan ja teltan pystytykseen. Teksti on erittäin perusteellista ja tavallista, ymmärrettävää ja virheetöntä kieltä. Laaksonen on realistinen: GPS:ään ei pidä liiaksi luottaa... ja myrsky voi yllättää. Lukujen alussa olevat lyhyet lainaukset alan kirjallisuudesta liittävät tekstin kulttuurihistoriaan.

Suomen Luonto 3/2013

Hyvän mielen resepti

Retkioppaita eri kohteista ilmestyy tasaisesti, mutta siitä miten retkeilijän tulisi toimia, ei opasta ole ilmestynyt pitkään aikaan. Jouni Laaksosen *Retkeilijän opas* (otava 2013) antaa vinkkejä suunnitteluun, varusteisiin, retkiruokaan ja

www.ulkoilunmaailma.fi 18.3.2013

Jouni Laaksosen *Retkeilijän opas* esittelee tiedot ja taidot, joita retkeilijä harrastuksessaan tarvitsee. Mitä pitää ottaa huomioon reitin suunnittelussa? Millaisia varusteita tarvitaan? Mitä valita retkimuonaksi? Kuinka varautua mahdollisiin tapaturmiin? Miten retki onnistuu lasten kanssa?

vuodenaikoina perheen pienempien kanssa.

Vaikka nykyään esimerkiksi Metsähallituksen Luontoon.fi-palvelu tarjoaa netissä paljon hyvää tietoa ilmaiseksi, niin tämän tyyppinen opaskirja retkeilystä puolustaa edelleen paikkaansa. Ainakin alan asiantuntijan kirjoittamana.

Kirjassa parasta on kokemuksen syvä rintaääni, se että asiat on tehty, opittu ja koettu itse. Laaksonen on retkeillyt aktiivisesti 20 vuotta, vierailut muun muassa kaikissa Suomen kansallispuistoissa, tutkinut aihetta, kirjoittanut siitä. Ja tämä näkyy.

Kaikissa Laaksosen opaskirjoissa on näkökulma, jota suuresti arvostan: ei ole olemassa yhtä oikeata tapaa retkeillä – oikea tapa on se mikä itselle sopii ja mistä nauttii. Toinenkin mainio asia tulee esille: ei tarvitse välttämättä mennä kauas, elämyksiä ja kauniita paikkoja löytää myös kotiseudulta.

”Mitä tällä kirjalla koetan saavuttaa? Jospa joku saisi kipinän lähteä metsään, innostuisi retkeilemään, rakastuisi luontoon.” Luonnossa pitäisi olla kaikessa rauhassa, ilman kiirettä, ilman puhelin- tai nettiyhteyttä, ”jos on vaelluksella koko ajan tavoitettavissa, suuri osa matkan tunnelmasta jää kokematta. Matkaan kuuluu poissaolo ja palaaaminen”.

Retkeilijän opas on peruskirja. Kokeneille siinä ei ole paljoakaan uutta. Mutta ainahan voi kerrata tietojaan ja taitojaan, myös joitakin uusia ajatuksia voi saada ja uusia niksejä oppia.

Retkeilijän opas kuuluu jokaisen retkeilijän ja vaeltajan kirjahyllyyn.

retkeilyyn lasten kanssa. Hyvien vinkkien lisäksi kirjassa on runsas kuvitus ja teemaan liittyviä otteita kaunokirjallisuudesta. Tässä esimerkki Veikko Huoviselta (Pylkkäs-Konsta mehtäämässä, 1975): Mitä niinä tunteina, jolloin ollaan metsällä tai järvellä, jää syrjään, se saa jäädä. Ei siinä kaupassa häviä.”

Sekä vasta-alkajille että kokeneille vaeltajille tarkoitettu retkeilyopas antaa ohjeet niin päiväretkiin, perheretkiin, sulan maan vaelluksiin kuin pitkiin talvivaelluksiin. Jouni Laaksonen on monipuolinen luontotoimittaja ja retkeilyoppaiden tekijä.

Kaleva 11.3.2013

Lapsetkin retkelle

Kirjan nimi kertoo varsin tyhjentävästi, mistä siinä on kyse.

Laaksosen uusin teos pohjautuu suurelta osin vuonna 2008 julkaistuun *Vaeltajan oppaaseen*. Aivan uutta tuoreessa *Retkeilijän oppaassa* on se, että siinä lähdetään liikkeelle aivan harrastuksen alkeista; helpolle ja yksinkertaiselle päiväretkelle mukaan otetaan pienet lapsetkin.

Lapsia viedään ja innostetaan luontoon lempeästi ja omakohtaiseen kokemukseen nojaten. Sellaista opastavaa materiaalia ei tässä maassa ole liikaa

Pohjalainen 6.3.2013

Retkeilykynnystä syytä madaltaa

Luonnossa liikkumisen taito kaikkina vuoden-aikoina on olennainen osa suomalaista kulttuuria, retkeilyalan ammattilainen Jouni Laaksonen viitoittaa matkalle opaskirjansa johdannossa.

Periaatteessa kuka tahansa normaalikuntoinen voi lähteä retkelle tai vaellukselle aivan tavallisten perustaitojen ja varusteiden varassa.

Lähtöloitsuullaan kirjoittaja tahtoo madaltaa sitä kynnystä, joka näyttää kasvavan varustevuorena ja suorituspainena maallikon ja luonnon väliin.

Tumpeloksi luontoasioissa itsensä tuntevan kannattaa ajatella tällaista lähtökohtaa ja sitä, että on kyse arkisista taidoista, joiden varassa vielä muutama sukupolvi sitten oli monen toimeentulo.

Miksi sitten tarvitaan opaskirjaa retkeilyyn? *Retkeilijän opasta* lukeva ymmärtää vastauksen ede-

Mondo 2/2013

Lempeä retkeilymaa

Yli kymmenentuhatta tallattua kilometriä, satakunta viikon vaellusta sekä Lapin halki hiihtäen ja kävellen. Retkeilyyn erikoistunut toimittaja ja tietokirjailija Jouni Laaksonen tuntee Suomen erämaat ja autiotuvat.

Mikä voisi olla hyvä kohde aloittelevalle retkeilijälle? "Lähin kansallispuisto", Laaksonen vastaa. Merkittyjen reittien ansiosta kansallispuistoissa liikkuminen on helppoa.

Kuhmolainen 26.2.2013

Jouni Laaksoselta on ilmestynyt uusi kirja, *Retkeilijän opas*. Se on 260-sivuinen, Otavan kustantama ja hyvin käytännönläheinen opas.

Kirja sisältää muun muassa laajan osion lasten

julkaistu.

Taitojen karttuessa retkiä pidennetään ja lopulta annetaan valmiuksia vaikka viikkokausien hiihtovaellukselle.

Mukavan mausteen oppaalle antavat lainaukset vanhojen eräkirjailijaikoniemme teoksista. Sanansa saavat postuumisti sanoa niin muiden muassa Elias Lönnrot, I.K. Inha, Samuli Paulaharju kuin Veikko Huovinenkin.

Kirja vastaa lukemattomiin retkeilijän ja vaeltajan kysymyksiin, ja sen opeilla varmasti pärjää, jos osaa siirtää ne käytäntöön. Laaksonen on perehtynyt asiaansa, mutta ei saarnaa.

tessään luku luvulta Laaksosen matkassa kaikkina vuodenaikoina kaikenlaisissa ympäristöissä, myös meloen vetten päällä.

On yksinkertaisesti hauskaa vertailla maallikkona omia näkemyksiään ammattilaisen tulkintoihin. Retkeilyssä jos missä on soveltamisen varaa vailla pyrkimystä kaikkitietämyksen autuuteen.

Vaikka käytäntö opettaa retkeilyssä ja vaeltamisessa enemmän kuin sanat, monelta kantapää-erehdykseltä voi välttyä asiantuntijan opastuksessa.

Runsaasti kuvitettu *Retkeilijän opas* esittelee ja vertailee perusasioiden ohella myös retkeilyvarusteita.

Vaativimpien vaellusesimerkkien täydennykseksi kirjoittaja korostaa perheretkeilyä. Minkä nuorena oppii, sitä vanhempana kunnioittaa. Kun on kyse luonnon arvostamisesta, tavoite saa melkoisesti lisäarvoa.

Kansallispuistot ovat hyviä päiväretkikohteita, joihin voi mennä koko perheen voimin. Laaksonen toivoisi, että lapsiperheet lähtisivät rohkeammin luontoon.

Tuoreessa *Retkeilijän oppaassa* hän antaa vinkkejä lasten kanssa liikkumiseen. Mukana on tietoa päiväretkistä viikkojen vaelluksiin, niin sulan maan kaudella kuin talvellakin.

Laaksonen on tottunut retkeilijä. "Suomi on helppo retkeilymaa. Maaston muodot ovat lempeitä."

kanssa retkeilystä ja siitä, miten lapsikin saadaan viihtymään retkellä. Näin laajaa opastusta lapsen kanssa retkeilyyn ei muualta löydy.

Kokenutkin retkeilijä saa kirjasta hyviä vinkkejä, aloitteleva tietysti vielä enemmän.